

Громадська організація
«Всеукраїнська Психодіагностична
Асоціація»

04050 м. Київ, вул. Мельнікова, 12

Громадська організація «Всеукраїнська психодіагностична асоціація» зареєстрована в Укрдержреєстрі за наказом №545 від 24.09.2013

Вих.: 21-516 від 24.05.2016

Міністру юстиції України
Петренку Павлу Дмитровичу

Лист-звернення

Шановний Павле Дмитровичу!

Громадська організація «Всеукраїнська психодіагностична асоціація» (ГО «ВПА») звертається до Вас із пропозиціями щодо співпраці в оновленні списку методик психологічної діагностики зареєстрованих Міністерством Юстиції України для:

- проведення психологічного дослідження кандидатів на денну (очну) форму навчання (Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 12 листопада 2010 р. за N 1097/18392), та
- «Реєстру методик проведення судових експертиз» (<http://rmpse.minjust.gov.ua/page/19>).

«ВПА» єдина в Україні громадська організація яка об'єднує психологів, що займаються психодіагностикою, використовують у своїй роботі, чи наукових розробках, психодіагностичний інструментарій. Нашою основною метою є стимулювання розвитку вітчизняної психологічної діагностики, забезпечення професіоналів сучасним, валідним і надійним інструментарієм.

Як асоційовані члени Міжнародної комісії по тестам (International Test Commission, <http://www.intestcom.org>), яка є з 1978 року єдиним світовим органом, що розробляє та оновлює стандарти розробки, адаптації, стандартизації та використання інструментів психологічної оцінки, ми взяли на себе відповідальність слідкувати за дотримання високих стандартів якості методик, що надходять, адаптуються, друкуються, поширюються в Україні.

Всередині ГО «ВПА» було створено Тестовий комітет, що проводить добровільну сертифікацію тестових методик, їх розповсюджувачів (провайдерів), користувачів та лабораторій психологічної діагностики.

Високі міжнародні стандарти якості тестових методик включають також дотримання авторського права, що належить розробникам методик та іншим правовласникам, що їх розповсюджують.

Сприяючи підвищенню кваліфікації психологів в області психодіагностики та організації навчальних програм із розробки та використання психологічних тестів, ГО «ВПА» разом із сертифікованими розповсюджувачами (провайдерами) проводить регулярне навчання фахових психологів.

Цей лист має на меті звернути вашу увагу і виправити невідповідності сучасним стандартам якості, порушення авторських прав, що зустрічаються в згаданих вище документах Міністерства Юстиції України.

Наведемо кілька прикладів. У переліку психодіагностичних методик, що можуть бути використані при проведенні психологічного дослідження кандидатів на денну (очну) форму навчання (Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 12 листопада 2010 р. за № 1097/18392), якій налічує 52 психодіагностичні методики, згадуються наступні методи діагностики:

- **16-факторний особистісний тест Кеттела** – вперше опитувальник був опублікований в 1950 р. Він неодноразово перекладався і поширювався без адаптації, перевірки надійності та валідності. Поширення цього опитувальника порушує авторські права які належать компанії «OPP», Оксфорд, Великобританія (веб-сайт: <http://www.opp.com>).
- **Тест вибору кольорів Люшера** – вперше опублікований у 1948 р. Поширюється із порушенням авторських прав які належать Lüscher-Color-Diagnostic AG, Люцерн, Швейцарія.
- **Патолого-діагностичний опитувальник Лічко** – вірна назва “Патохарактерологічний діагностичний опитувальник”. Розроблений в 1970р. Піддавався критиці за необґрунтованість теоретичних уявлень автора. Висловлювалися сумніви у валідності опитувальника. В останні роки майже не використовується.
- **Тест структури інтелекту Амтхауера**. У нас відомий і поширений у варіанті 1953 р. Більш пізні редакції тесту (1973, 2000, 2007) в Україні не використовуються. Повної адаптації на українську чи російську мови не проводилося. Використовується з порушенням авторських прав, які належать Hogrefe Ltd., Лондон, Великобританія (веб-сайт: <http://www.hogrefe.co.uk>)
- **Миннесотское многофакторное исследование личности (ММИЛ)** – див. нижче коментар з ММПІ.

У реєстрі методик проведення судових експертиз, що налічує 68 психодіагностичних методик, згадуються наступні:

- **Комплексна методика діагностики рівня інтелектуального розвитку "Шкала Бине-Симона** – шкала Бине-Симона є “прабабусею” (розробка 1905 року) сучасних тестів інтелекту і була призначена для вимірювання рівня інтелекту дітей. Найбільш доцільним є використання методик Leiter-3 та/або WISC-V, які належать до останнього покоління (2013-2014 рр.) інструментів для виміру інтелекту у дітей.
- **Методика дослідження мислення Виготського-Сахарова** (формування понять) – розроблена в 1927 р. Необхідні спеціальні навички для проведення методики та інтерпретації результатів. Стандартизація ніколи не проводилась, дані про надійність і валідність відсутні. Методика застаріла і в даний час не використовується.
- **Методика ММПІ** (методика багатоаспектного дослідження особистості - Міннесотський багатофакторний особистісний опитувальник) та її модифікації (СМИЛ, СМОЛ, ММИЛ, МІНІ-МУЛЬТ) – Даний опитувальник, як і його модифікації, застаріли (50-70 роки минулого сторіччя). Сучасна версія - ММПІ-2. Остання редакція доповнень до ММПІ-2 датована 2013р. Права на розповсюдження на території України належать ТОВ “ОС Україна”, Київ (веб-сайт: www.osukraine.com) яка завершила офіційну україномовну адаптацію (за дозволом правовласника — Minnesota University Press, Міннесота, США; веб-сайт: <http://www.upress.umn.edu>). Даний інструмент психодіагностики було використано при відборі патрульних інспекторів Національної поліції України та детективів Національного антикорупційного бюро України.

- **Комплексна методика діагностики рівня інтелектуального розвитку Векслера** (шкали виміру інтелекту, субтести) – в Україні використовується застаріла (перша) версія 1956 року, дані із стандартизації відсутні. В 2014 році вийшла п'ята версія методики "Векслера шкали інтелекту для дітей-5". Авторські права належать компанії Pearson, Сан-Антоніо, США (веб-сайт: <http://www.pearsonclinical.com>). Українську адаптацію теста проводить ТОВ "ОС Україна", Київ (веб-сайт: www.osukraine.com)

Згадані приклади відображають основні напрямки за якими слід спрямувати роботу:

- пошук та відбір сучасних, адаптованих до України методів психологічної діагностики;
- підбір та використання методик із дотриманням авторських прав власників;
- залучання провідних фахівців в області психодіагностики для формування банку тестів, які можуть бути використані в судовій експертизі та профвідборі.

У зв'язку із зазначеними проблемами ГО «ВПА» пропонує залучити спеціалістів нашого громадського об'єднання до розробки/оновлення списків методик психологічної діагностики.

З повагою,

Бурлачук Л. Ф.

Професор, завідувач кафедрою психодіагностики
та клінічної психології Київського Національного університету
імені Тараса Шевченка,
президент ГО «ВПА»